

Özet

“Olağan olmayan diplomasi” denildiğinde akıllara uluslararası ilişkilerin perde arkası gelmektedir. Nitekim dünya siyaseti ve uluslararası ilişkiler denildiğinde, akıllara genellikle kırmızı halılar, resmi zirveler, takım elbiseli diplomatlar ve titizlikle kaleme alınmış resmi bildiriler gelmektedir. “Geleneksel diplomasi” olarak adlandırılan bu yapı, devletlerin birbirleriyle kurduğu resmi ve kurumsal bağların omurgasını oluşturmaktadır. Ancak tarihin ve günümüzün en kritik dönemlerine bakıldığında, resmi kanalların tıkanığı, krizlerin tımandığı veya taraflar arasındaki güvensizliğin hat safhaya ulaştığı anlarda devreye giren başka bir mekanizma daha vardır. Bu, olağan olmayan diplomasıdır.

Bu diplomasi türü, devlet dışı aktörlerin (iş insanları, akademisyenler, sivil toplum kuruluşları, sanatçılar vb. aktörlerin) devreye girdiği, gizli yürütülen arka kapı müzakerelerini, sivil toplum diyaloglarını (İkinci Kanal/Track II diplomasi) ve hatta spor veya sanat gibi kültürel araçların yapıcı birer diplomatik enstrümana dönüştürüldüğü geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Bu diplomasi türü, resmi protokollerin katı kurallarından ve kamuoyu baskısından uzak, daha esnek, yaratıcı ve risk alabilen bir alan sunmaktadır.

Küreselleşen dünyada çatışmaların doğası değiştiği ve aktörlerin sayısı arttığı, olağan olmayan diplomasi de lüks bir alternatif olmaktan çıkıp uluslararası politikanın vazgeçilmez bir tamamlayıcısı haline gelmiştir. Bu çalışma, olağan olmayan diplomasinden çarpıcı örnekler vermeyi amaçlamaktadır.

Olağan Olmayan Diplomasi

Halil AKINCI - E. Büyükelçi

Bu çalışmada, “olağan olmayan” veya “olağan dışı” olarak adlandırabileceğimiz diplomasinin görünmeyen yönleri hakkında kendi diplomatik kariyerimden örnekler vermeyi amaçlıyorum.

Ben hariciyeciyi olmaya çok erken bir yaşta karar verdim. Bu doğrultuda Mülkiye’ye girdim ve üçüncü sınıfta girdiğim “diplomasi ve dış münasebetler” (siyasi) şubesini bitirdim. Dışişlerinin sınavına girdim ve hayalim uluslararası konularda Ülkemizi temsil etmek, karşımdaki yabancı diplomatları perişan edip, Türkiye’nin çıkarına çalışmak. Bakanlığa teslim oldum. Bir kura çektiler ve bir dairede göreve başladım. Burada hiç adam yerine konmayınca (aday meslek memurlarına çurçur denirdi) Bakanlıktan ayrılmaya karar verdim. Aynı durumda olan Müfit Özdeş’le beraber Kaymakamlığa başvurmadan önce bu konuda diplomatik muhaberat hocamız da olan Genel Müdür Şükrü Elekdağ ile danıştık. Şükrü Hoca, işe ilk başladığında kendisinin de adam yerine konmadığından verilen birtakım basit ve alakasız işlerden bahsetti. Sabretmemiz gerektiğini söyledi ve bunun üzerine göreve devam ettik. Bundan 3 ay sonra bakanlığı temsilen uluslararası müzakerelere katılmak için gönderildim. Bir bakanın başkanlık ettiği heyette bana önemli vazifeler verildi.

Bakanlıkta yaşadığım bir başka olayda, genel sekreter yardımcısı beni çağırdı. “Avustralya muhaceret bakanı gelecek. Sen ona mihmandar olacaksın” dedi. “Peki” dedim, ancak mihmandarlık nedir hiçbir bilgim yoktu. Mihmandarlığın nasıl yapılacağını etrafıma sorarak öğrendim. Mihmandarlık yaparken de Bakanı kısa süreliğine gözden kaçırdım ve kaybettim. Neyse ki kazasız bir şekilde bu görevi de tamamladım. Askerden döndükten sonra dış tayinim gündeme geldi. Ben dereceyle kazanmıştım. Dördüncüyüm. Söz konusu dış göreve bir sene erken göndereceklerdi. Fakat aynı görevimde kalınca bu kez “beni en kötü yere verebileceklerini” söyledim. Onlar da tayinimi en kötü yer olan Zagreb Başkonsolosluğu’na yaptılar. Çünkü Zagreb Başkonsolosluğu’nun görevi çoğunlukla “ölü gömmektir”. Fakat daha önce konsolosluk hiç yapmadığım için bu görev hakkında neredeyse hiçbir bilgim yoktu. Vatandaşla hiç muhatap olmamıştım ve sorunlar nasıl çözülür herhangi bir fikrim yoktu.

Zagreb’teki görevim çoğunlukla; Avrupa’dan Türkiye’ye giderken trafik kazasında hayatını kaybedenlerin cenaze işlemlerini takip etmek ve yürütmektir. Bu görevim esnasında mafya gibi hareket eden işçi simsarlarıyla da uğraşmak durumunda kaldım. Bunlar, örneğin Orta Anadolu’daki insanları “Almanya’da sana iş bulurum” vaadiyle kandırmakta, onlardan 5.000 mark almakta ve üzerlerindeki her şeyi çalarak onları yarı yolda bırakmaktaydılar. Bunlar Yugoslavya sınırlarına girdiklerinde, konsolosluk olarak üzerimize düşen bir görev olarak yakalanmaları için Yugoslav Polisi’ne yazılar yazmaktaydık. Yugoslav Polisi bazen iş birliği yapıyor bunları gecici tutukluyordu ancak yazıştığımız bizim makamlardan “mevzuat yok bir şey yapamayız” şeklinde cevaplar almaktaydık. Bir keresinde bu çeteler vatandaş gibi konsolosluka girerek bana tehditte bile bulunmuşlardı. Aileme zarar gelmemesi için dışarıda onlardan ayrı vakit geçirmek durumunda kalmış, fakat aynı zamanda bu tehlikeli durumu onlardan da gizlemiştim. Konsolosluk görevim de bu şekilde geçti. Dolayısıyla diplomasinin vatandaşlarla ilgili bu tür yönleri de vardır.

Moskova’ya bu sefer müsteşar olarak ikinci gidişimde yine benzer durumlarla karşılaştım. Gittiğimde Sovyetler Birliği dağılmak üzereydi. Bu süreçte ilk önce ülkenin intizami ve asayışı bozulmuş, arkasından da devletin kendisi yıkılmıştır. Dolayısıyla 1991 ve 1992 yıllarında ülkede ciddi bir asayişsizlik vardı. O zamanlar Sovyetler Birliği’nde mafyanın da kendi içinde iş bölümü vardı. Ermeniler, kadın ticareti ve dövizle uğraşırlardı. Ukraynalılar ve Ruslar adam döverlerdi. Çeçenler de adam öldürürlerdi. Buradaki Türk şirketi ENKA ’nın bir işçisini Çeçenler öldürmüştü. Moskova’da Çeçen bir dini temsilci vardı. Onla yakın dost olmuştuk.

17 Nisan 2026

Onu Büyükelçiliğe çağırdım, bunu herhalde Çeçenlerin yaptığını söyledim ve vakti zamanında General Aleksey Yermolov'un zulmünden kaçan Çeçenlerin Türkiye'ye sığındığını hatırlattım. Bu yüzden de Moskova'daki Türkleri koruyup kollamaları gerektiğini ifade ettim. Onlar da kabul ettiler. Devamında yaşanan bir başka olayda Ruslar Türk işçileri dövdüğünde Çeçenler de Rusları dövüp Türk işçileri koruma altına aldılar.

O dönem Dışişleri Bakanı olan Hikmet Çetin, eskiden beri tanıdığım biriydi. Hikmet Çetin'in tanıdığı birini mafya kaçırmış. Benden bunun kurtarılmasını istedi. Mafya, bu kişiyi Kafkasya'ya götürmüş. Ben yine aynı Çeçen din adamına gittim. Bu kişinin kurtarılmasını istedim. Orada bir "iyi mafya", bir "kötü mafya" hikayesi vardır. Bizim tek çaremiz, "iyi mafya" vasıtasıyla o "kötü mafyanın" elinden vatandaşımızı kurtarmaktır. Bu çabalarımız devam ederken diğer yandan kaçırılan kişinin ailesi, Uğur Dündar'ın TRT'deki Arena programına başvurmuş ve bu program ekibi de bize ulaşmıştı. Onlara, bu işe karışmamaları gerektiğini, çünkü bütün Türkiye televizyon programlarının burada da izlendiğini, mafyanın bu programı gördüğünde kaçırılan vatandaşın başına daha büyük işler gelebileceğini söyledim. Medyanın yaptıkları bende "istikrah", yani "iğrenme" duygusuna neden oldu. Çünkü program yapımcıları konuşmalarımızı kayda almışlar ve bunu kullanmak istediler. Daha sonra "Arena kurtardı" diye haber yaptılar. Bu yüzden medyanın söylediği herhangi bir lafa inanmak mümkün değildir.

Ben Moskova'dayken "Perestroyka/Yeniden Yapılanma" ve "Glasnost/Açıklık" politikalarının bir sonucu olarak ilk defa seçimler düzenlenmiş, fakat demokrasinin onlar için çok da faydalı olmadığını çabuk anlamışlardı. Sovyetler Birliği'nde karışıklık ve iç savaş ortaya çıkmış ve çok kötü vaziyete düşmüşlerdi. Bu süreçte Osetya ve Abhazya gibi özerk bölgeler ise Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra bağımsız olduklarını ileri sürmüşler ve bunun üzere bölgede iç savaş başlamıştı. Bir anda bu cumhuriyetler birbirini idare edemez hale gelmişlerdi. Durum böyle olunca uluslararası örgütler de krizi yatıştırmak için müdahil olmaya başlamıştı.

Bu bağlamda Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı (AGİK), Gürcistan'a bir misyon göndermeye karar vermişti. Türkiye'den de bir siyasi danışman istediler. Ben o zaman Moskova'da elçi müsteşardım. Bakanlıktan bu görev bana teklif edildi ve ben de kabul ettim. Çeşitli uluslardan müteşekkil bir topluluk olarak önce Viyana'ya gittik, orada buluşup toplu halde Gürcistan'a geçtik. İlk gün kurtarılmış bölgede bir otele yerleştik. Her tarafta silahların patladığı ve iç savaşın yaşandığı bir bölgeydi. Heyetin başında Macaristan'dan bir bakan yardımcısı vardı. Ben de onun yardımcısı olarak ikinci sıradaydım.

Macar heyet başkanı, oturdu rapor yazdı ve gönderdi. Yakın zamanda bu işi halledeceğini söyledi. Ben de bu meselelerin bin yıldır çözilemeyen köklü meseleler olduğunu, bir iki günde rapor yazılarak hızlıca çözilemeyeceğini anlatmaya çalıştım. Bu misyon başkanı kısa süre sonra ayrıldı. Asker ve diplomatlardan oluşan Misyon fiilen başkanlık yapmaya başladım. Gürcü hükümeti bizi Komünist Partisi kodamanlarına tahsis edilen "daça"lardan birine yerleştirdi. İlk akşam yakınımda silah sesleri duyulmaya başladı. Alman Yarbay hemen uçuşu elektriği/ışığı kapattı. Herkes masanın altına girdi. Ben de bir güzel ışığı açtım. Kalkmalarını ve oturmalarını söyledim. Bu disiplinsiz çetelerin, mafyaların bizi denediğini, her geleni korkutup onlardan para gasp etmeye çalıştıklarını söyledim. Eğer bizim korktuğumuzu anlarsa burada rahat edemeyeceğimizi, silahımızın olmadığını ve kendimizi koruyamayacağımızı onlara hatırlattım. Korkmadığımızı göstermemiz gerektiğini ve itibarın bizi koruyacağını söyledim. Benim açımdan bakıldığında, bütün bu milletleri tanımanın verdiği bir avantajım vardı. Heyet üyeleri de gayet iyi Rusça bilmekteydi, ancak Macar ve Polonyalı hariç hiçbirisi oralarda bulunmamıştı. Bu ikisi de daha lüks şehirlerde bulunmuşlardı. Özerk cumhuriyetlerde görev yapmamışlardı. Dolayısıyla bu bölgelerin psikolojisini anlamıyorlardı. Bundan ötürü mecburen beni dinlediler.

İşleri yürütmek için talimat istemeye devam ettim, ancak farklı talimat alamadım. Bu yüzden işleri fiilen ben yürütmeye başladım. Herkeste bir endişe vardı. Savaş şartlarından dolayı herkes canından endişe ediyordu. AGİK Sekreteryasına bir mesaj gönderdim. Kaza ve hayat sigortası yaptırmalarını istedim. Çünkü tehlikeli koşullarda çalışıyorduk. Pazarlık etmeye kalktılar. Verdikleri miktarın 10 mislini istedim. Misyonun faaliyetlerinin hayat sigortası yapılınca kadar durdurulduğunu bildirdim. En nihayetinde bu sigorta işini hallettik.

Bu sırada (Gürcüler) bize bir masraf çıkarttılar ve bu para, bize ayrılan bütçenin neredeyse tamamını kapsıyordu. Halbuki oradaki fiyatlar çok daha düşüktü, ben kendim bizzat biliyordum. Ancak misyon başkanını "dünyada artan fiyatlar" gibi sözlerle kandırmışlar. Bunun üzerine konuşmak için bir de ben gittim ve bu fiyatların yanlış olduğunu söyledim. "Ben de Moskova'dan geldim. Biz buraya Gürcistan'ın ödemeler dengesini düzeltmeye gelmedik. Barış getirmeye geldik." diye söylendim. Ardından kapıyı çarptım çıktım. Böyle bir yetkim olmamasına rağmen bir blöf olarak bunu yaptım. Çünkü onlar da benim ne yetkim olduğunu tam olarak bilmiyorlardı, açıkçası ben de bilmiyordum. Mevcut haliyle fiilen bu görevi üstlenmekteydim. Bir müddet sonra hesaplar düzeldi. Bu şekilde gittik. Bunlar, olağan olmayan diplomasiin en çarpıcı örneklerinden bir diğeridir.

17 Nisan 2026

Türk Devletleri Teşkilatı'nı kurduğumuz zaman ben kurucu Genel Sekreter'dim. Bu süreçte yaratıcı diplomasiyi çok kullanmak durumunda kaldık. Örnek vermek gerekirse, Kırgızistan'da ikinci zirvenin yapılacağı zaman bir haber aldım. Putin'i davet edeceklermiş. Hemen Bıskık'e gittim. Böyle bir şeyin olup olmadığını sordum. "Evet var. Gelsin ne olacak" dediler. Fakat Rusya Devlet Başkanı Türk Zirvesi'ne geldiği zaman herkes ona bakarak konuşur. Kimse aklından geçeni söyleyemez. Dolayısıyla Cumhurbaşkanına şu şekilde sordum: "Bizim ev daha yapılmadı. Sen ev yapılmadan, çadırı düzmeden misafiri çağırır mısın?" O da "Çağırma" dedi. "O yüzden önce evi yapalım ondan sonra çağıralım. Kim gelirse gelsin." sözleriyle onu ikna ettim. Daha sonra ise bu konu bir daha açılmadı. Buna benzer çok fazla olağan olmayan diplomasi örnekleri vardır.

"Olağan olmayan diplomasi" denildiğinde akıllara uluslararası ilişkilerin perde arkası gelmektedir. Nitekim dünya siyaseti ve uluslararası ilişkiler denildiğinde, akıllara genellikle kırmızı halılar, resmi zirveler, takım elbiseli diplomatlar ve titizlikle kaleme alınmış resmi bildiriler gelmektedir. "Geleneksel diplomasi" olarak adlandırılan bu yapı, devletlerin birbirleriyle kurduğu resmi ve kurumsal bağların omurgasını oluşturmaktadır. Ancak tarihin ve günümüzün en kritik dönemeçlerine bakıldığında, resmi kanalların tıkandığı, krizlerin tırmandığı veya taraflar arasındaki güvensizliğin hat safhaya ulaştığı anlarda devreye giren başka bir mekanizma daha vardır. Bu, olağan olmayan diplomasıdır.

Bu diplomasi türü, devlet dışı aktörlerin (iş insanları, akademisyenler, sivil toplum kuruluşları, sanatçılar vb. aktörlerin) devreye girdiği, gizli yürütülen arka kapı müzakerelerini, sivil toplum diyaloglarını (İkinci Kanal/Track II diplomasi) ve hatta spor veya sanat gibi kültürel araçların yapıcı birer diplomatik enstrümana dönüştürüldüğü geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Bu diplomasi türü, resmi protokollerin katı kurallarından ve kamuoyu baskısından uzak, daha esnek, yaratıcı ve risk alabilen bir alan sunmaktadır.

Küreselleşen dünyada çatışmaların doğası değiştikçe ve aktörlerin sayısı arttıkça, olağan olmayan diplomasi de lüks bir alternatif olmaktan çıkıp uluslararası politikanın vazgeçilmez bir tamamlayıcısı haline gelmiştir.

Bu çalışma, olağan olmayan diplomasi hakkında kendi kariyerimden çarpıcı örnekler vermeyi amaçlamaktadır. Son bölümde ise dünya gündemine dair çeşitli konular hakkında görüşlerimi belirtmeye çalışacağım.

1. Diplomatik Kariyerimin Başlangıcı

Olağan olmayan veya hatta olağan dışı diplomasi konusuna diplomatik kariyerimden söz ederek giriş yapmak istiyorum.

Ben hariciyeciyi olmaya çok erken bir yaşta karar verdim. O zaman belki daha değişik bir yaklaşımımız vardı. Dur durak demeden çok yatılı okuyan bir nesildik biz. Belki yatılı okulun etkisi, belki hocaların bizim için daha fazla vakti olması nedeniyle bu şekilde karar verdik. Sonunda o zaman Mülkiye'ye gidildi. Mülkiye'ye girdik. Mülkiye'de 3. sınıfta siyasi şube vardı. Diplomasi ve dış münasebetler. Onu bitirdik. Dışişlerinin sınavına girdik. Hep bunlar ara vermeden oldu. Mülkiye'de bazı derslere kravatla giriyorduk. Dolayısıyla hayalimiz de böyle şık ve kibar bir diplomasi mesleğine başlamaktı.

Girdim, bir kura çektiler. Bir daireye düştüm. Daire başkanı beni çağırdı. Bir kâğıt uzattı. Kendisine hitaben yazılmış. "Şuna bir cevap ver" dedi. O kadar. Arkasından da başını önündeki evraka daktı, "Çık, yap" dedi. Gittim, dışarı yaptım. Elimden geldiğince yazdım. Kapıyı vurdum. O kadarını da biliyorum. "Efendim" demesini de biliyorum. Verdim eline, "bu ne?" dedi. Dedim ki "Efendim işte cevap verdim, yazdım." "Daire başkanına el yazısıyla bir şey getirilmez" dedi. "Daktilo et" dedi. Fakat daktilo diye bir şey bilmiyorum, öğrenmemişim. Daha sonra orada duran sekretere söyledim. Sekreter de "Biz, aday meslek memurlarının yazılarını yazmayız. Onlar kendileri yazar" dedi. O sırada bir arkadaş imdadıma yetişti. 3-4 satırlık bir yazı, ama ben bilmediğim için o halletti. İlk dersimizi aldık.

Şükrü Elekdağ, diplomatik muhaberat hocamdı. Ben bakanlıktan ayrılmaya karar verdim. Bir de benim gibi aynı fikirde olan bir arkadaşım, Müfit Özdeş daha vardı. Bu mesleğin bize göre olmadığına karar verdik. Biz gidelim başka bir yere kaymakam olalım diye düşündük.

Benim aklıma Şükrü Hoca geldi. Ona gittik ve vaziyeti anlattık. "Çok kötü muamele görüyoruz. Onu yap, bunu yap. Bize çay bile getirmiyorlar. Halbuki bizim birikimimiz var" diye Şükrü Hoca'ya anlattık. O da "Ben doktora yaparak girdim bakanlığa. İlk yaptığım ne biliyor musunuz? Pulları yalamaktı. Sabredin... Sabredin..." dedi. Nitekim o zamanlar makbuz yoktu. Konsolosluk işlemlerinde pul yapıştırılırdı. Dolayısıyla Şükrü Hoca pul yalayarak işe başladyısa ve genel müdür, büyükelçi olduysa biz de herhalde bir şeyler oluruz" diye düşündüm. "Üstadım" diye hitap eder, yani sizi hatırladı mı hatırlamadı mı bilemezsiniz bir türlü. Sonradan biyografisini anlatınca size hatırladığını anlarsınız, ama ilk başta o izlenimi vermez. Öyle değerli bir büyüğümdü. Hakikaten 3 ay sonra ben, bakanlığı temsilen uluslararası müzakerelere katıldım. Heyetteki bakan ikide birde dönüp bana soruyor. "Şimdi ne yapalım? Şimdi ne diyelim?" "Allah" dedim, "Daha 22 yaşına yeni girmişiz meğerse bunda bir iş varmış" diye düşündüm. Ben de ukala ukala cevap veriyordum. İdare ediyoruz yani vaziyeti.

17 Nisan 2026

Yine bir gün Genel Sekreter Yardımcısı beni yanına çağırdı. O zamanlar dışişleri bakanının yardımcısı olarak bir genel sekreter bir de müsteşar görev yapardı. Ayrıca genel sekreter yardımcısı bütün diğer bakanlık müsteşarlarının üzerindeydi. Genel sekreter bana “bir Avustralya muhaceret bakanı gelecek. Sen ona mihmendar olacaksın” dedi. “Peki” dedim. Fakat mihmendarlık nedir, haberim yok. Sonra bir kıdemli aday meslek memuru vardı, askerden yeni gelmiş olan. Ona gittim. Vaziyeti anlattım. “Bakanın yanına senin gibi bir mihmendar olmaz, Türkiye’yi rezil edersin. Bunun en az şube müdürü olması lazım” dedi. Benim ise şube müdürü olmama daha 10 sene var, bana şimdiden mihmendar ol demişler. Ben hemen gittim genel sekreter yardımcısına. “Efendim. Ben mihmanlar olamazmışım. Rütbem çok düşükmüş. Daha büyük birini yapsanız.” dedim. O da “Bacak kadar boyunla sen mi bilirsin ben mi bilirim, git” dedi. Gittim, fakat mihmendarlık nedir bilmiyorum. Kim bilir diye sordum etrafıma. “Protokol bilir” dediler. Protokole gittim. Bir daire başkan yardımcısı, “Sen polislerle temasa geçtin mi?” dedi. “Efendim, ne polisi?” dedim. “Sen, mihmendar değil misin?” dedi. “Evet” dedim. Bunun üzerine koruma polisleriyle temasa geçtim. Bu süreçte nasıl temas yapılır, bu konuda ne yapılır öğretilmedi. Deyimi yerindeyse işkence ediyorlardı bana. “Git şunla konuş”, demediler hiç. Sonra kendi kendime öğrendim. Bir şekilde mihmendarlık yaptım. Bu bakan, sonradan Avustralya’ya başbakan oldu. Bakan, genç ve dinamik biriydi. Ankara’da gezdirirken bir anda gözümünden kaçırıldı ve kayboldu. Bir gece kulübü vardı Kızılay’da. Onun kapısı açık. İçeride orkestra prova yapıyor. Onu duyunca bakan oraya girmiş. Bir şekilde bu mihmendarlık işini de hallettik.

2. Zagreb’deki İlk Yurt Dışı Görevim

Askerden döndükten sonra dış tayin gündeme geldi. Ben dereceyle kazanmıştım. Dördüncüydim. Söz konusu dış göreve bir sene erken göndereceklerdi. Fakat aynı görevimde kalınca bu kez “beni en kötü yere verebileceklerini” söyledim, öyle de oldu. Tayinimi en kötü yer olan Zagreb Başkonsolosluğu’na yaptılar. Çünkü Zagreb Başkonsolosluğu’nun görevi çoğunlukla ölü gömmektir. Trafik kazaları oluyordu.

Peki orada ne yapacağız? Konsolosluk hiç yapmamışım. Vatandaşla muhatap olmamışım. Sorunları hakkında kulaktan dolma bilgim var, ama onların çaresi hakkında hiçbir bilgim yok. Kendime göre yapacaktım. Başkonsolos ise fazla alakadar olmadı. İşler bana kaldı. Soruyorum. “Siz öğrenirsiniz, yaparsınız” diyordu. Ortadan kayboluyordu. O zamanlar sorun, Zagreb’in tam yarı yol olmasıydı. Türkler de Almanya’dan kendilerine güvenip gaza basarlardı. Orta Anadolu’daki köylerine gidinceye kadar durmak istemezler. Arada yorgunluktan, çeşitli şeylerden trafik kazası, bir sürü

ölüm olurdu. Onlarla uğraşmaya başladım.

Bir keresinde mahkemeden bana bir tuğla gönderdiler. “Bu ne?” dedim. Meğer bir vatandaş uzun yolda gaz pedalının üzerine tuğla koymuş. Herhalde arabayı bağdaş kurarak kullanmayı uygun görmüş. Öyle seyrederken uyumuş, kaza yapmış, hayatını kaybetmiş. Sağ kalanlarla da uğraştık. Daha yeni evliyim. Bir küçük çocuğum var. Bu süreçte bir de işçi simsarları ortaya çıktı. Cenazelere o zaman 5.000 mark alıyorlardı. Ben rekabeti sağladım. Belgrat’tan başka bir tane cenazeci buldum. 1500 marka indirdim cenaze nakil ücretlerini. Ondan sonra İstanbul’da bir İslam Cenaze İşleri buldum. Ermeni bir kardeşimizdi. O da 1000 marka götürmeye başladı. 5.000’den 1000 marka kadar indirdik. Bu tür işlerle uğraştık. Bu konuda hala kendi üstünlüğümü kabul ederim. Çünkü iyi pazarlık yaptım. İşçi simsarları meselesine gelince, bunlar gangster gibi hareket ederlerdi. Onları yakalıyorduk. “Yurda girdiğinde , yakalansın” diye kolluk güçlerine yazı yazıyorduk. Sonra “mevzuat müsait değil” diye bir cevap alıyorduk. Örneğin bu simsarlar, Orta Anadolu’dan 5.000 marka vatandaşı alıyor, “Ben sana Almanya’da iş bulurum” vaadiyle onları kandırıyor. Ondan sonra Avusturya sınırında dağdan geçirirken onları yarı yolda bırakıyorlardı. O kadar vicdansızlardı ki aklıma geldikçe sinirleniyordum. Üstünden paltosunu bile alıp dağda bıraktıkları vardı. Bunlarla uğraşmaya başladık. Bazı Yugoslav polisiyle iş birliği halinde olduklarını anlıyorduk. Örneğin bir keresinde adamlar vatandaş gibi gelip konsolosluğa girdiler. Benim masaya yumruğu vurdular ve “Biz bazı karanlık işler yapıyoruz. Bunu söyleyen adamlara biz ne yaparız, biliyor musunuz Konsolos bey?” sözleriyle beni tehdit ettiler. Korktum ama bir yandan da teslim olmaya niyetim yoktu. Fakat eşime çocuğuma bir şey olmasın diye ayrı ayrı dolaştığımız zamanlar da oldu. Bu tür olağan olmayan durumlarla karşılaştık ve durumu idare ettik. Konsolosluk görevi bu şekilde geçti. Dolayısıyla diplomasinin görünmeyen bu tarafı da vardır.

Konsolosluk işleri, vatandaşla ilgilidir. Bir başka örnek vermem gerekirse, bir kamyon şoförü kalp krizi geçirdi. Öldü. Firmasına telefon ettim. Alın cenazeyi götürün diye. Hiç orali olmadılar. Aradan iki gün geçti, cenaze orada morgda duruyor. Ailesine haber verdik. Aniden firmadan bir ilgi. “Efendim cenazemizi alalım” dediler. “Evet, ben üç gündür sizi arıyorum. Ulaşamıyorum bir türlü.” dedim. Onlar ise “Bir de bizim şirketin şu kadar mark parası vardı. Polis hemen parayı bulmuş, emanete almış. Onu da acaba rica etmek” dediler. Ben de “Tamam. Siz cenazeyi götürün, sonra konuşuruz.” dedim. Ama parayı vermeye hiç niyetim yoktu. Cenazeyi taşıdıktan sonra geldiler. “Efendim para yok. Ben para işine karışmam. Çünkü bu tereke hakimliğinin işi.” dedim. Fakat o şoförde o paranın olması mümkün değil. Dolayısıyla paranın da bal gibi şirketin olduğunu biliyorum. “Ben parayı tereke hakimliğine gönderirim. Tereke hakimliğinde siz yargıya çıkarsınız. Türk

17 Nisan 2026

yargısı bu işi halleder. Ben karışamam. Üzerime sorumluluk alamam” dedim. Adam elini beline koydu ve çok öfkelenildi. Yine de “Elim kolum bağlı. Kanun böyle diyor. Emir demiri keser.” dedim. Paralarını sanki ben çalmışım gibi öfkelenildiler. Halbuki iki şoför kullanmaları lazımdı. Tek şoför kullanmış, adam kalp krizi geçirmiş ve şirket de çalışanına sahip çıkmıyor. Kısacası böyle olaylara da şahit olduk, yani adaleti kendi elimize aldığımız zamanlar da oldu.

3. Moskova Yıllarım

Moskova’ya ikinci gidişimde yine benzer durumlarla karşılaştım. Gittiğimde Sovyetler Birliği dağılmak üzereydi. Önce Sovyetler Birliği’nin intizamı gitti, asayişi gitti. Arkasından devletin kendi gitti. 1991 yılında yıkıldıktan sonra 1992 yılında müthiş bir asayişsizlik vardı. O zamanlar Sovyetler Birliği’nde mafyanın iş bölümü vardı. Ermeniler, kadın ticareti ve dövizle uğraşırlar. Ukraynalılar ve Ruslar adam döverler. Çeçenler de adam öldürürlerdi. Buradaki Türk şirketi ENKA’nın bir işçisini Çeçenler öldürmüştü. 1990 yılında Moskova’da Kur’an-ı Kerim dağıtmıştık. O sırada da Moskova’daki Çeçen dini temsilcisi vardı. Onla da yakın dost olmuştuk. Onu Büyükelçiliğe çağırdım. Bak bunu herhalde sizin Çeçenler yaptı. Vaktiyle dedim, sizi General Aleksey Yermolov kestiğinde nereye sığındınız? Türkiye’ye. Şimdi dedim, bunları koruyacaksınız.” “Tamam, koruruz” dediler. Şimdi hakikaten bir gün pazar günü eve telefon ettiler. Ruslar kafayı çekip bizim işçileri dövmüş. Onlar da Rusları dövmüş. Bana rapor veriyorlar. “Senin işçilerin elimizde.” Sonra aradan vakit geçti. Bir müddet sonra bu asayişsizlik yüzünden her şirket koruma tutmaya başladı. O zaman din adamı/mafyanın başı olan bana geldi dedi ki “artık sizin şirketler de bizimkileri muhafız tutsunlar.” O şekilde devam etti.

O yıllarda ayrı bir olay daha yaşandı. Hikmet Çetin Dışişleri Bakanı’ydı. Eskiden beri tanıdığım birisiydi. Onun tanıdığı birini mafya kaçırmış. Benden bunun kurtarılmasını istediler. Mafya, bu kişiyi Kafkasya’ya götürmüş. Ben yine aynı Çeçen din adamına gittim. Vaziyeti aktardım ve “sen bunu kurtaracaksın” dedim. Orada bir “iyi mafya”, bir “kötü mafya” hikayesi var. Kaçırılan kişinin saf/her şeye inanan bir kardeşi var. Mafya, buna “Şu kadar para ver abini serbest bırakacağız” diyor. 10.000 mark veriyor. Daha sonra 15.000 daha ver diyerek sürekli bu kişiden para alıyorlar. Fakat bizim vatandaş da hiç kötü muameleleri yok. Adamı düğünlere götürüyorlar, yanlarında gezdiriyorlar. Sadece bırakmıyorlar. O saf kardeşinden de sürekli para istiyorlar. Şimdi ne yapacağız?

Tek çare bizim “iyi mafya” vasıtasıyla o “kötü mafyanın” elinden bizim vatandaş kurtarmaktı. Din adamı her gün rapor veriyor. Diyor ki “şimdi bilmem ne köyündeymiş. Öbür köye götürmüşler. Yarın ellerinden alacağız” diyor. “İyi mafya”

diyecek ki “kötü mafyaya”; “Kardeşim bu iş artık cıvıdı. Parayı aldınız. Bırakın artık şunu da anasına ailesine kavursun.” Bu iş devam ederken bir telefon geldi. Uğur Dündar’ın TRT’deki Arena programından aradıklarını söylediler. “Bir Türk vatandaşı varmış, ailesi bize başvurdu. Devlet bir şey yapamamış. Biz yapacağız. Siz ne yapıyorsunuz orada” diye sordular. Dedim ki “Karışmayın bu işe. Program yapacağız diyorlar. Allah aşkına yapmayın. Çünkü bu televizyonları burada da seyrediyorlar. Eğer bunun televizyona düştüğünü görürlerse bu mafya kendi başları belaya girmesin diye bizim vatandaş bırakmazlar.” “Efendim karısı geldi bize yalvardı. Biz devletin yapmadığını yapacağız” gibi sözler sarf ettiler. O zaman baktım vazgeçmeyecekler, dedim ki; “Kurtardığımız zaman size haber vereceğim. İlk programı siz yapın.” Onlar da “Peki ama bir hafta süren var” gibisinden laflar ettiler. Daha sonra adamı kurtardık. Türkiye’ye gönderdik. Karısına kavuştu. Bu arada programı başka bir arkadaş, askeri ateşe seyretilmiş. Bütün bizim konuşmaları kayda almışlar. Önce bakanlık müşavirini aramışlar. Bakanlık müşaviri demiş ki; “Onunla Moskova’da Halil Akıncı uğraşıyor”. Onun sesini kayda almışlar. Benim telefondaki sesimi kayda almışlar. Ben yalvarıyorum. “Allah aşkına yayın yapmayın diye. Onlar da “müsteşarın yalvaran sesini duydunuz” şeklinde haber yapıyorlar. Daha sonra “Arena kurtardı.” diye haber yapıyorlar. Dolayısıyla bu medyanın söylediği herhangi bir lafa inanır mısınız? Siz herhangi bir şeye güvenir misiniz? Bu şekilde asayiş işleri de oldu. Fakat medyanın yaptıkları bende “istikrah”, yani “iğrenme” duygusuna yol açtı.

Ben Moskova’dayken “Perestroyka/Yeniden Yapılanma” ve “Glasnost/Açıklık” politikalarının bir sonucu olarak ilk defa seçimler düzenlendi. Televizyonda bakanlar kurulu toplantıları yapılıyordu. “Demokrasi geldi” diye halk sevinçliydi. Fakat demokrasinin onlar için çok da faydalı bir şey olmadığını çabuk anladılar. Çünkü demokrasi gelince herkes, “Benim demokrasim bana ait, kimsenin demokrasisi yoktur benden başka.” demeye başladılar. İlk belirtisi olarak, kaldırımdan araba sürmeye başladılar. Kaldırımdan araba sürüyorlardı. Niye yoldan gitmiyorsun? denildiğinde ise “özgür vatandaş” diyorlardı. Soygun, hırsızlık had safhadaydı. Çok kötü vaziyete düştüler ve Sovyetler Birliği’nde bir sürü asayiş sorunu olmaya başladı. Bir sürü karışıklık, iç savaş ortamı doğdu.

4. Gürcistan’daki AGİK Misyonu

Osetya ve Abhazya gibi özerk bölgeler, Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra bağımsız olduklarını ileri sürdüler ve bunun üzere bölgede iç savaş başladı. Fakat bunların hiçbirinde ordu yoktu. Buradaki ordu, Sovyet Ordusu’ydu. Bir anda bu cumhuriyetler birbirini idare edemez hale geldiler. Durum böyle olunca uluslararası örgütler de krizi yatıştırmak için

17 Nisan 2026

müdahil olmaya başladılar. Bu bağlamda Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı (AGİK), Gürcistan'a bir misyon göndermeye karar verdi. Türkiye'den de bir tane siyasi danışman istediler. Ben o zaman Moskova'da elçi müsteşardım. Dediler ki "Bakanlıktan teklif geldi, gider misin? Büyükelçi de izin verdi." "Tamam" dedim. Çeşitli uluslardan müteşekkil bir topluluk kuruldu. Önce Viyana'ya gittik. Viyana'da buluşup toplu halde Gürcistan'a gideceğiz. Özel bir uçakta bir levazım binbaşı veya yüzbaşı yanında bir sürü paket taşıdı. Temel ihtiyaçları karşılamak için yanında sabun paketi, deterjan paketi taşıdı. Çünkü bunlar orada yoktu, kaybolmuştu. İlk gün gittik, otele yerleştik. Otelin kapısında "buraya silahla girilmez" anlamında bir tabanca resmi ve üzerinde çarpı işareti vardı. Otele girdik. Avusturyalıların işlettiği gayet çağdaş/lüks bir oteldi. Fakat kurtarılmış bölgedeydi. Her tarafta silahlar patlıyordu. Disiplin yoktu. Ne yaptıkları belli değildi. Başımızda bir tane Macar bakan yardımcısı vardı. Ben ikinciydim. Onun yardımcısıydım. Diğerleri de asker ve sivil olmak üzere karışık milletlerdendi. İki gün kaldıktan sonra asıl işimiz olan Güney Osetya'ya gittik. Buradaki nüfus en fazla 70.000'di. Fakat odada 30-40 tane rütbe sahibi adam vardı.

Misyon şefi olan Macar Bakan Yardımcısı ağzı çok laf yapan birisiydi. Macar herkese laf yetiştirdi. Arkasından otele geri döndük. Otel rahat, fakat gördüğümüz sefalet insanı yaralıyordu. Çünkü ben Gürcistan'a çok gittim. Neşeli insanların memleketiydi. Durmadan şarkı söylerlerdi. Sovyet zamanında da öyleydi. Keyifli insanlardı. Gürcü, neşelenmenin, şarkı söylemenin yolunu bulurdu. Macar şef, akşam oturdu rapor yazdı. Kendi odasından da göndermiş raporu. Dedim "ne oldu?", "rapor yazdım." "Peki, ne dedin raporda?" "Yakın zamanda bu işi hallederiz." yazdım. Dedim ki "Bu senin dediğin, gördüğün meseleler. Oset-Gürcü meselesi, Gürcü-Abhaz meselesi, Kuzey-Güney Oset, Çeçen, İnguş meseleleri, 1000 yıldır halledilemeyen işlerdir. Bunların bir temeli var. Sen iki günde mi halledeceğini zannediyorsun? Sakın yazmasaydın" dedim. "Gönderdim" dedi. "Kim haklı çıkacak görürsün" gibi laflar etti. "İyi, ne yapalım?" dedik. Misyon başkanı "meseleleri yola koyduktan" sonra ayrıldı. İş bana kaldı. Hukuki başkan oydu. Talimat istiyorum. Yok, adama ulaşamıyorum. Bir gün oğluna ulaştım. Bir oraya gidiyor, bir buraya gidiyor. Gelip de Gürcistan'da oturup da bu işi yapma niyeti yok. Sonra bu ismi değiştirmeye kalktılar. Yerine beni koymak istediler olmadı. Fakat ben fiilen başkanlık yapmaya devam ettim.

Saha temaslarına gittiğimizde millet beni tanımıyor. Ben kimseyi tanımıyorum. Kimse de birbirini tanımıyor. 72 milletten askerler var. Başlarında bir Alman yarbay en rütbelisiydi. Ondan sonra Macar binbaşı, İngiliz binbaşı vardı. Fransız yüzbaşı, Polonyalı yüzbaşı vardı. Böyle bir ekipti. Diplomatların anlaşması daha kolaydı. İlk gün otele yerleştik.

Çok lüks bir yer. Komünist Partisi'nin önde gelenleri için yapılmış bir binaydı. Aniden kulağımızın dibinden silah sesleri geldi. Hemen Alman koşarak gitti elektriği kapattı. Bilardo oynayanlar bilardo masasının altına girdi. Televizyon izleyenler yere attı kendini. Ben de bir güzel ışığı açtım. "Kalkın" dedim. Alman durduğu yerden bana dedi ki, "Başımızda olabilirsiniz ama aptal emirlerini dinlemeye mecbur değiliz." Fakat mecburen ayağa kalktılar. Işığı yaktım, "Oturun!" dedim. "Şimdi bunlar bizi deniyor. Bir sürü disiplinsiz çete, mafya var. Her gelenden de para sızdırmaya, bir şey almaya kalkıyorlar. Bizi deniyorlar. Bizim korktuğumuzu anarlarsa biz burada rahat edemeyiz. Silahımız yok. Kendimizi koruyamayız. Ancak itibar bizi korur. Korkmadığımızı göstermemiz lazım." dedim. Zira bende bütün bu milletleri tanımanın verdiği bir avantaj vardı. Diğerleri gayet iyi Rusça biliyor, ama Macar ve Polonyalı hariç hiçbirisi oralarda bulunmamıştı. Bu ikisi de daha lüks şehirlerde bulunmuşlardı. Özerk Cumhuriyetlerde görev almamışlardı. Dolayısıyla psikolojiyi anlamıyorlardı. Mecburen bunlar beni dinlediler. Silah sesleri kesildi. Ne yapacağım bunları ve onlara ne iş vereceğim diye düşündüm. Çünkü beni sırf mevki yüzünden dinleyecek ve benimseyeceklerdi. Eğer benimsemezlerse kendimi benimsetmem lazımdı. Yavaş yavaş akşam yemeklerinde bir arada olmayı mecburi yaptım. "Kimse ayrı yiyemez." dedim. Ne yapacağımızı tartışıp düşünmeme rağmen talimat istiyorum, alamıyorum. En sonunda talimat istemekten vazgeçtim. Ben kendi kendime yapmaya başladım. Herkeste bir endişe vardı. Çünkü savaş şartlarından dolayı can korkusu yaşıyorlardı. AGİK Sekreteryasına bir mesaj gönderdim. Kaza ve hayat sigortası yaptırmalarını istedim. Zira tehlikeli koşullarda çalışıyorduk. AGİK Sekreteryası ise kazaya karşı sigorta yaptırmış, derhal bir tane mesaj daha gönderdim. Misyonun faaliyetlerinin hayat sigortası yapılıncaya kadar durdurulduğunu bildirdim. Pazarlık etmeye kalktılar. Verdikleri miktarın 10 mislini istedim. En nihayetinde bu sigorta işini hallettik.

Bu sırada Gürcüler bize bir masraf çıkarttılar ve bu para, bize ayrılan bütçenin neredeyse tamamını kapsıyordu. Halbuki oradaki fiyatlar çok daha düşüktü, ben kendim bizzat biliyordum. Ancak misyon başkanını "dünyada artan fiyatlar" gibi sözlerle kandırmışlar. Bunun üzerine konuşmak için bir de ben gittim ve bu fiyatların yanlış olduğunu söyledim. "Ben de Moskova'dan geldim. Alamazsınız. Biz buraya dolar veriyoruz. Biz buraya Gürcistan'ın ödemeler dengesini düzeltmeye gelmedik. Barış getirmeye geldik." diye söylendim. Ardından kapıyı çarptım çıktım. Böyle bir yetkim olmamasına rağmen blöf yaptım. Çünkü onlar da benim ne yetkim olduğunu tam olarak bilmiyorlardı. Açıkçası ben de bilmiyordum. Mevcut haliyle fiilen bu görevi üstlenmekteydim. Bir müddet sonra hesaplar düzeldi. Bu şekilde gittik. Bunlar, olağan olmayan diplomasiin en çarpıcı

17 Nisan 2026

bu ulaştırma koridorları üzerinde çalışmaya başladı. Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) kuruldu. TİKA, bu ilişkileri geliştirmek için teşkil edildi. Hedefleri, işlemesi de yavaş yavaş olgunlaştı. Bir tek Orta Asya'ya değil, dünyaya da doğrudan doğruya bir iktisadi yardım yapmaktaydı. Ama bütün bunlar bütünleşmenin parçalarıydı. Herkesin aklına gelen soru şudur: “Turan’ı kuracak mıyız?” Niyetimiz Turan kurmak değildir. Niyetimiz Türk devletlerinin bağımsız bir şekilde yaşaması ama işbirliği için de olmasıdır. Bunu şu şekilde formüle etmek mümkündür. Önce yan yana yürüyeceğiz. Sonra da uygun adım yürüyeceğiz. Şimdi yan yana yürümek ile uygun adım yürümek arasındayız. Daha bir çok konuda hemfikir değiliz ama yavaş yavaş ortak politikalar üretmeye başladık. Askeri işbirliği de başladı. Askeri işbirliği konusunda Karabağ Savaşı/Zaferi dönüm noktası oldu. Sonra askeri sanayi işbirliği gündeme geldi. Örneğin Özbekistan’da bugün tükenmiş durumda olan uçak sanayi vardır. Eskiden yolcu uçağı yaparlardı. Günümüzde uçak sanayi bitmiş olabilir ama onun mühendisleri halen yaşamaktadır. Dolayısıyla onlardan yararlanılabilir. Böyle karşılıklı meseleler vardır. Onlarda beyin gücü ve üniversiteleri bizimkilerin önüne geçti. Kazakistan’da eğitime ciddi anlamda bir yatırım var. Otomotiv sektörü de hızla ilerledi. Orada ciddi anlamda yatırımlar yaptırılıyor. 2016 sonrası itibarıyla Türkiye-Özbekistan ilişkilerinde de ciddi bir ilerleme oldu. Kerimov sandı ki Süleyman Demirel, muhaliflerin hepsini hapse atabilir veyahut başka bir ülkenin muhaliflerini attırabilir. O dönemde Kerimov’un muhalifi Muhammed Salih, Türkiye’ye geliyordu. Türkiye, onu hapse atmadı diye Kerimov çok kızdı, küstü ve işi Türk düşmanlığına kadar götürdü.

Diğer taraftan dünyada özellikle Trump’la birlikte belirsizliklerin hat safhaya ulaştığı bir süreç söz konusudur. Tüm devletler açısından birinci derece gündem maddesi güvenlidir. Bir süre önce Türkiye-Rusya-Çin (TRÇ) ittifakı gündeme geldi. Bununla ilgili son zamanlarda bir hareketlenme var. Dolayısıyla TRÇ ittifakının ne kadar mümkün olduğu tartışılmaktadır. Rahmetli İnönü’den biliyoruz. “Yeni bir dünya kurulur. Türkiye, orada yerini alır.” Bu, Johnson Mektubu Krizi sonrası bir tepki boyutunda gündeme gelmişti. TRÇ ittifakına bakıldığında özellikle Suriye Krizi ile birlikte İsrail’in birtakım yaklaşımları, İsrail-Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ilişkileri, burada tehdit algıları ve buna karşı verilen bir cevap kendisini gösteriyor. TRÇ ittifakının Rusya’da nasıl bir karşılık bulduğu merak edilmektedir. Çin ve Rusya, bizimle çok ittifak halinde olmak istedi de biz “hayır” mı dedik? Veyahut Çin ve Rusya, bizle ittifak halinde olmaya karar verirlerse arkasındaki niyetleri nedir? Ne gibi çıkarları olur? Bizim ne gibi çıkarımız olur? Bizim bir huyumuz var. Gazetelerde bol miktarda köşe yazarı var. Bilgi alamıyorsunuz, ama bol miktarda kanaat alıyorsunuz. Arada da o kanaatlerin içinden bilgiyi

çıkarıyorsunuz. Gazetede 10-15 tane köşe yazarı vardır, buna karşılık muhabir yoktur. Bizim bir de şöyle yaklaşımımız vardır: Biz Amerika’yı sevince Rusya’dan nefret ediyoruz. Rusya’yı sevince de Amerika’dan nefret ediyoruz.

1946 yılında Rusya bizden üs ,arazi talebinde talepte bulundu. Bu yüzden Amerika’yı çok sevdik. Çok sevdik de sevgiden başımızda ne olduğunu anlayamadık. Jüpiter Füzeleri varmış, bizim de haberimiz yok. Kalkmış, yine haberimiz yok. Gazeteci yazdı da öyle haberimiz oldu. Yani böyle ittifak olmaz. Bir tarafın bu kadar baskın olduğu bir ittifak olmaz. Günümüzde de Amerika’ya kızdık, Rusya’yı çok sevmeye başladık. Şanghay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ) nedir? Bir ittifak mıdır? Değildir. Bu sınır meselelerini halletmek için kurulmuş bir oluşumdur. Bunlar 2002-2003 yılında bizi kabule hazırlardı. Bunu biliyor muydunuz? Pekin’e gittim. Konuştuk, danışmanları da ziyaret ettim. “Aman bekleriz” dediler. Fakat konjonktür değişti. Şartlar değişince ittifaklar da değişti.

Biz, Çin ve Rusya’yla bir şekilde işbirliği yapabiliriz, ama ittifak olmayan bir ittifaka nasıl gireceğiz? Ayrıca bu, iki tarafın mutabakatıyla olur. Çin bizi çok mu istedi? Amerika veya Rusya bize yalvarıyor mu? “Aman gelin, sizle ittifak edelim” diyorlar mı? Hayır. Aksine herkesin kendi çıkarı var. Çünkü ittifak dediğiniz karşılıklı fedakarlığa dayanır. Onlar bizimle ittifak içine girerse belirli şeylerinden vazgeçecek. Belirli şeylerini bize verecek. Karşılıklı bir alışveriş meselesi olacak. Onlar açısından daha çok belki “veriş” diye düşünüyorlar. Daha çok “alış” olunca ittifak ederler. Ama mevcut durumda gereksiz başlarını belaya sokmak demektir. Herkes o kadar cahil değil. İki tarafın da buna yanaşacağını sanmıyorum, ama bizim ağızımıza bir bal çalarlar. Çünkü acemi buldular. Türkiye’yi çok acemi buluyorlar. Türkiye diplomasisini çok acemi buluyorlar. Önüne gelen uyutmaya kalkıyor bizi. Çoğu zaman da başarılı oluyorlar.

16 Kasım 2001 tarihli Avrasya’da İşbirliği Eylem Planı vardır. Burada, aslında Türkiye ve Rusya, 11 Eylül sonrası Amerika’nın Afganistan’a müdahalesinin hemen akabinde böyle bir anlaşmaya imza atıyor ve orada Türkiye ve Rusya için çok kutuplu bir dünyadan yanadır diyorlar. Bu, aslında bir tepkiyi ortaya koyuyordu ama bu plan çerçevesinde ortaya çıkan mevzu ya da işbirliği arayışlarının günümüzde de devam edip etmediği merak konusudur. Çünkü Suriye noktasında da Haziran 2016 tarihinde bir özür mektubu vardı. Türkiye ve Rusya bağlamında Uçak Krizi sonrası Suriye dahil Ortadoğu ve birçok yerde birlikte hareket edebileceğine ya da karşılıklı istişare edeceklerine dönük ifadeler de söz konusuydu. Fakat araya Rusya-Ukrayna Savaşı da girdi. En son İran girdi. Bütün bunları alt alta koyduğumuzda halen TRÇ veya Türkiye-Rusya yakınlaşması veya stratejik işbirliğinin bu anlamda çok mümkün olup olmadığı tartışılmalıdır. Çünkü Türk dış politikasında milli

17 Nisan 2026

örneklerinden bir başkasıdır.

5. Dünya Gündemine Dair Mülahazalar

Türk Devletleri Teşkilatı'nın (TDT) Avrupa Birliği (AB) tarzı bir yapıya evrilerek gelişmesi mümkün olabilir mi? Küresel Güney'e eklemlemeyen ve eklemlemeyecek olan ülkelerden TDT'ye katılım olur mu? Evet, olur. Ama ne zaman olur? Örneğin, bağımsız olacakları zaman Türkiye'ye bir heyet gönderdiler. O heyetin üyelerinden biri de bendim. Heyet sonunda bir rapor verdi. Raporda "Biz bu bütün bağımsız olan ya da bağımsızlığını ilan etmiş olan veya edecek olan devletleri tanıyalım" dendi. İki heyet vardı. Biz Türk cumhuriyetlerine ve Tacikistan'a gittik. Diğer heyet de Ermenistan ve diğer cumhuriyetlere gitti. Bizim heyetin raporu, "Hemen vakit geçirmeden tanıyalım. Çünkü bu, bizim için tarihi bir borçtur." şeklindeydi. "Türkiye'nin erişim alanı genişleyecektir. Ayrıca bütün dünya da bunları sonunda tanıyacaktır." Düşüncesi hakimdi. Nitekim biz Eylül'de bu raporu verdik, o rapor üzerine de aralık ayında tanındık.

Bu zirveler 1992 yılında başladı. İlerleyen yıllarda da sürdü. Bir müddet sonra bazı ülkeler katılmamaya başladı. Türk devletlerine "Türk" diyorsun ve hemen bir araya gelecekler zannediyorsun. Halbuki iki şehir arasında bile fark vardır. Bu Türk devletleri arasında 1000 yıllık bir kopukluk vardı. Mesafe bakımından ayırırız. Zihniyet bakımından ayırırız. Sovyet zamanında yaşadılar. Çarlık zamanında yaşadılar. Dil bakımından ayrıldık. Bütün bu mesafeyi kapatmamız lazım. Peki, bunlar nasıl kapanır? Bunlar yavaş yavaş kapanır. Çünkü bunlar büyük şeylerdir. Ayrıca, bir efendiden kurtuldukları için herhangi bir konuyu empoze etmeye kalktığınızda da milli egemenlik dürtüsü onu engelleyecektir ve sizin onunla beraber yan yana yürüme imkânınız da kaybolacaktır. Çünkü tepki gösterecektir. "Yeni bir abi" istemiyoruz diyeceklerdir. "Sen mi bana akıl öğreteceksin?" diyecektir. Bizi birleştiren yönümüz ortak tarihe inanmamızdır. O da Göktürk Kağanlığı, Büyük Türk Kağanlığıdır. Başlangıçta onlar bizi bilmiyorlardı. Biz de onları bilmiyorduk ve bizde onları tanıma zahmetine katılanlar da çok azdı. Bunu somuta indirmek lazımdı. Ama zirvelerde başlangıçta bildirileri bile Rusça ve Türkçe yapıyorduk. Çünkü liderler arasında da kendi ana dilini iyi bilmeyenler vardı. Zira Komünist Partisi'nde yükseleceksin ki oranın lideri olasin. Kendi ana dilindeki söz dağarcığı, ancak evde öğrendiğiyle kalıyordu. Hiçbir şey ifade edemiyorlardı. Rusça kullanıyorsun. Terminolojik sıkıntılar vardı. Bu açıkları kapatmak lazımdı. 1992-1993 yıllarında başlayan zirve süreci ancak 2009 yılında Nahçıvan Anlaşması'na götürebildi. Türkmenistan ve Özbekistan da epeyce zirvelere katılmıyorlardı. Özbekistan'ın katılmaması ise tamamıyla İslam Kerimov yüzündendi. Dört ülkeyle kuruldu. Onun da kurulmasında asıl ısrar eden Nursultan Nazarbayev'di. 2006 Antalya Zirvesi'nde "Yeter artık. Gelen gelsin gelmeyen

gelmesin" dedi ve 2010 yılında bu kuruldu. Nahçıvan Anlaşması konuşulurken benim Genel Sekreter adayı olmamı kabul ettiler. Fakat küçük bir hatayla, bana haber vermeyi unutmışlar. Aralık ayında Cumhurbaşkanı Özel Kalem Müdürü'nden "hazırlanıyor musun?" diye bir telefon geldi. O şekilde haberim oldu. Sonunda hazırlandık.

Ben 1975 yılında Moskova'ya tayin oldum. O zamandan beri de kesintisiz şekilde (Slovenya ve Hindistan dışında) tamamıyla Sovyetler Birliği ve Rusya ile uğraştım. Onun için adetler ve zihniyetler hakkında biraz bilgi sahibiyim diyebilirim. Son derece sabırlı gittik. Devletten devlete ilişkiler şeklinde bir yol takip ettik. Çünkü burada demokrasi yok. O olmadıkça herhangi bir şekilde halkı yan yana getirmek mümkün değildir. Ondan sonra çeşitli toplum kuruluşları arasındaki ilişkiler konusunda, bizim ticaret odaları Kazaklara yardımcı oldu. Kazakistan'da da benzer bir örgüt kuruldu. Karşılıklı ama zorlama olmadan. Hepsi gönüllü. Çeşitli komisyonlar kuruldu. Noterler arası birlik bile var artık. Bunlar sabır gerektiren işlerdir. Çünkü bizim hala 1000 yıllık ayrılıktan sonra arayı kapatmamız zaman ister. Çok süratle kapatıyoruz, ama bunu millete anlatamıyorsun. Hemen olsun istiyorlar. Öyle bir şey olmaz. Sabırsızlık var ve bol miktarda eleştiri var.

Dil ayrılığı meselesi var. 19. yüzyılda millet birbirini anlıyordu. 15. yüzyılda Ali Şir Nevai, İstanbul'da popüler bir şairdi. Nevai'nin risalesinin bir özelliği vardır: Türk dilinin Fars diline üstünlüğünü ispat etmeye çalışır. Sovyetler Birliği geldikten sonra lehçelerden dil yarattılar. Yani birbirimizle anlaşmamız zorlaştı. Bir de ayırım yaptılar. Türski (Türkçe) ve Türeski (Türkiye) şeklinde. Bu, öyle saçma bir ayırım ki bunu sırf ayırmak için yapmışlardır. Halbuki Nahçıvan ile İğdir'in ve Kars'ın şivesi aynıdır. İğdir'da Türeski (Türkçe) konuşuyorsunuz; Nahçıvan'a gidince Türski. Dolayısıyla aynı şeylere nasıl ayrı isim verilir? Azerneşr tarafından 1929 yılında basılmış bir sözlük var. Orada Türkçeyi bu şekilde ayırmıyor. Bu sözlük bende de var. Zaman zaman "o Türkümsüdür, bu sadece Türkçedir" diyenler çıkmaktadır. "Türk" ve "Türki" ayırımına da dikkat etmek gerekiyor. Bu sözlük, onlara en iyi cevaptır. Bütün bu açıkları kapamak için adımlar atılmaktadır. Siyasi birlik yavaş yavaş başladı. Bu arada halktan halka ilişkiler çok arttı. Azerbaycan ile Türkiye arasındaki uçak seferleri, aşağı yukarı Türkiye'nin iç hatlardaki uçak seferleri gibi oldu. İstanbul'dan Azerbaycan'ın bir sürü şehrine uçak seferi artık mevcut. Hatta Ankara'dan artık Azerbaycan'a, Özbekistan'daki birçok şehre uçuşlar var. Bakü'de Türk dizileri sayesinde şive de değişmektedir. Gençler artık İstanbul şivesinden konuşmaktadır.

TDT de buna yardımcı oluyor. Hakikaten bu komisyonlar çalışmaya başladı. İşbirliği var. Türkiye, henüz 1993 yılında

17 Nisan 2026

mücadeleden itibaren Atatürk'ün ölümüne kadar bir Rusya dengesi söz konusuydu. Bunun halen gündemdeki yerini koruyup korumadığı merak konusudur. Nitekim şartlar değişti. Elbette Rusya dengesi yerini koruyor ama Rusya ile olan ilişkilerimizin bir parçası da NATO üyesi olmamızdır. Bu ilişkilerin dengesini sağlayan bir unsurdur. Onu da unutmamak gerekir. O zaman hücumu uğrayan iki devlettik. Ortak çıkarlarımız vardı, birleştik. Ama bu hücumu uğrayan, ittifak içinde olan, dostluk ve işbirliği anlaşmasını imzalayan 25 devletten birisi 1945 yılında bizden toprak istedi. Hatta 1920 yılına baktığınız zaman, ilk defa Mustafa Kemal, Lenin'e mektup yazıyor. Meclis Başkanı sıfatıyla, Dışişleri Komiseri Georgi Çiçerin cevap veriyor. Ermeniler için bir toprak istiyor. Bu kafa, daha sonra da hortluyor. ASALA'nın kuruluşunda Sovyetler Birliği'nin bir rolü vardır. Onun için bazı zihniyetler değişmiyor.

Sonunda bir dengeyi bulduk. İlişkilerin esasına dair bir anlaşma imzaladık. Orada karşılıklı yardımlaşma, danışma vardır. Bir plan yapılırken genellikle amaçlar gösterilir. Daha sonra uygulama programları çıkar. Fakat Avrasya'da İşbirliği Eylem Planı yapılırken bir uygulama programı olmadı. Ama biz, başından beri Türk devletleri ile Rusya'nın karşı karşıya gelmemesine dikkat ettik. Çünkü daha yeni ayrıldıkları için önce kendi ayakları üzerinde durmaları için sabırlı ve ihtiyatlı hareket ettik. Nitekim gelinek noktada 1990'ların kırılma gitti. Hepsini yıkılmayacak birer devlet oldular.

Bir taraftan da bizim AB süreci vardır. Ama yıllardır AB'ye de üye olamıyoruz ya da üyelik noktasında artık eskisi kadar kararlı değiliz. Sonuçta yıllardır bekletildiğimiz bir AB üyeliği durumu var. Avrasya Birliği noktasında da karşımızda aslında o kadar ümitli bir tablo yoktur. Son gelişmeler, özellikle ABD-Avrupa arasındaki gelişmeler de göz önünde bulundurulduğunda Avrupa'nın güvenlik mimarisi inşa süreci vardır. Bu inşa süreciyle birlikte Türkiye-AB ilişkilerindeki İsrail faktörü de oldukça dikkat çekici bir aşamaya doğru ilerlemektedir. İmtiyazlı ortaklık bağlamında Türkiye-AB ilişkilerinin nasıl gelişeceği merak edilmektedir.

Kendinizi karşı tarafın yerine koyup konuyu öyle değerlendirmek yararlı bir metottur. AB ülkeleri, doğrudan doğruya Gürcistan, Ermenistan, İran, Irak ve Suriye'ye komşu olmak ister mi? Bunu düşünmek gerekir. Ayrıca Avrupa, Türkiye'ye karşı 19. yüzyıldan özellikle 1856 yılından sonra devamlı emreden pozisyonundaydı. Bu, 100 seneye yakın sürdü. Dolayısıyla Avrupa, günümüzde de Türkiye'yi eşit ortak olarak kabul etmekte zorlanıyor. Çağdaşlaşmak konusuna gelince, 1856 Paris Anlaşması, bizde Hristiyanları imtiyazlı mevkiye getirmiştir. Bunun sonucunda Türkçe bilmeyen büyükelçi dahi tayin edilmiştir. Londra'ya büyükelçi tayin edecekken, İngilizlere soruyorsun. O da "Bana bir tane Rum gönder" diyor. Düşünebiliyor musunuz?

Avrupa'nın yaklaşımına Balkan Savaşı'ndan bir örnek vermek gerekirse, Birinci Balkan Savaşı çıktığı zaman Avrupalılar bir araya gelip "Türkiye bu savaşı kazanır. O yüzden savaş sonucunda elde edilecek toprak kazançlarını tanımayalım" diye düşünüp bu şekilde karar alıyordular. Fakat savaş sonucunda biz Selanik'i kurşun atmadan teslim ediyoruz. Arnavutluk'ta 40.000 askerimiz mahsur kalıyor. İtalyan gemileriyle tahliye edebiliyoruz. Buna karşılık Bulgarlar ve Yunanlılar müthiş zaferler kazanıyorlar. Bu durumda da Avrupalılar, "Evet, toprak kazançları tanınabilir." diyorlar. Bulgar ve Yunanlar savaşı kazanınca toprak kazançları tanınıyor. Peki, biz Edirne'yi almak istediğimizde ise "Asla, değiştirilemez" diyorlar. Dolayısıyla Avrupalıların hukuk ve dostluk anlayışını, "iş başka, dostluk başka" formülüyle açıklarım.

Kısacası Avrupa, günümüzde de bizi karar alma sürecine eşit ortak olarak kabul etmek istemiyor. O zaman ne olacak? Kötü bir Gümrük Birliği anlaşması imzalamamıza rağmen onu bile değiştiremiyoruz. Devamlı bahane buluyorlar. Halbuki Bulgaristan ve Romanya'yı aldıklarında Türkiye onlardan çok daha ilerideydi. Bir tek belki Slovenya ile Slovakya bizden öndeydi. Hepsinden daha ileriydik. Yine de almadılar.

Sonuç

Dünyada bir "Türk meselesi" var. Bizim çıkarımız söz konusu olduğunda karşımızda birleşirler. Böyle bir Türk kompleksi vardır herkeste. Ben bunların şahidiyim. Biz Türkler kendi içimizde acaba parçalanır mıyız diye düşünüyoruz. Halbuki Akdeniz'den Hazar Denizi'ne ve Çin'e kadar en büyük tek etnik topluluk Türklerdir. Niye bunların gücü yoktur? Çünkü herkes bunları hedef alıyor. Ayrılmaları için uğraşılıyor. Bir araya gelmelerini istemiyorlar. Bütün dertleri budur. Sanki Türk olduğumuz için özür dilemek durumunda kalıyoruz. Dolayısıyla Gaspıralı'nın da dediği gibi "dilde, fikirde, işte birlik" ve eylem zamanı. Olağanüstü gelişmelerin yaşandığı, Türk dünyasını hedef alan bu "Yeni Büyük Oyun'da uygun adım atma zamanı!

17 Nisan 2026**Yazar Hakkında****Halil AKINCI - E. Büyükelçi**

1945, Muğla-Ula doğumlu. Orta Öğrenimini İzmir Koleji'nde, Lisansını 1967'de Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dış Münasebetler Bölümü'nde tamamladı.

1968'de Dışişleri Bakanlığı'na girdi. Dışişlerinde başkâtip, konsolos, şube müdürü, daire başkanı, genel müdür yardımcılığı, bakanlık müşavirliği görevlerinde bulundu. NATO Sekreteryası'nda 1980-1989 arası Sovyet Uzmanı Yönetici olarak çalıştı. Moskova Büyükelçiliği'nde Başkâtip, Elçi-Müsteşar ve Büyükelçi olarak üç defa görev yaptı. Elçi Müsteşar iken aynı zamanda Aralık 1992-Mayıs 1993 tarihleri arasında AGİK'in (AGİT) kurduğu ilk bölgesel misyon olan Gürcistan misyonuna başkanlık etti. Bakanlık'ta Eski Sovyet Coğrafyası'ndan Sorumlu İkili Siyasi İşler Genel Müdürü, Lüblıyana, Yeni Delhi ve Moskova Büyükelçisi olarak görev yaptı.

Eylül 2010'da Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkiye Devlet Başkanları tarafından Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi (Türk Konseyi/Türk Keneşi) Genel Sekreterliği görevine getirildi. Eylül 2014 tarihinde sona eren bu görevinden sonra aynı Kuruluş'ta bir yıl da Danışman olarak çalıştı.

Büyükelçi Akıncı Sovyetler Birliği Rusya, Orta Asya, Kafkasya, Karadeniz bölgesi, Afganistan ve Hindistan hakkında birçok makale yazdı. 2010 yılında Mansura Haidar'ın yazdığı "Hint-Türk Mimarisi" adlı kitabın editörlüğünü yapan Akıncı bu kitabın "Türkler ve Hindistan, Hindistan ve Türkiye" başlıklı kısmını da kaleme almıştır.

Büyükelçi Akıncı, Kazakistan'ın başkenti Astana'da bulunan Avrasya Üniversitesi'nin fahri profesörüdür. İngilizce, Fransızca ve Rusça bilmektedir.

1971 yılından beri Oya Akıncı ile evli olan Halil Akıncı, Şevket ve Ozan adlı iki yetişkin oğul ile Deniz, Ece, Rana ve Erin isimli dört torun sahibidir.

Türk Diplomasi Tarihi - II

Her ne kadar kavram olarak yakın dönemde kullanılmaya başlanmış olsa da diplomasi tarihin her devrinde toplumlar ve devletler arasında sorunların çözümünde önemli rol oynamış ve diplomasi'nin yetersiz kaldığı durumlarda savaşlar sorunların temel çözüm mekanizması haline gelmiştir. Ulus devlet yapısının yaygınlaşması ve uluslararası ilişkilerde ulus devletlerin temel aktör olmasından sonra ise diplomasi uluslararası ilişkilerin düzenlenmesinde temel unsur haline gelmiştir.

Devletler arasındaki sorunların çözümünde karar vericilere temel verileri ortaya koyan diplomatlar çok önemli bir rol oynamaktadırlar. Uluslararası ilişkilere yönelik konularda ve sorunların çözülmesinde kamuoyuna yansıyanlar kadar kamuoyuna yansımayan bir çok gelişmede diplomatların önemli etkileri olmuş hatta son dakikada diplomatlar tarafından ortaya konulan öneriler ile savaşlar bile önlenmiştir. Fakat bunların bir kısmı hatıratlarda yer alırken, önemli bir kısmı sürece damga vuran isimler ile birlikte yok olup gitmektedir.

Kapadokya Üniversitesi (KÜN) ve Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) iş birliğinde yürütülen Türk Diplomasi Tarihi projesi ile Türk Diplomasi tarihine ışık tutulması hedeflenmektedir. Başta Dışişleri Bakanlığı olmak üzere ilgili kurum ve kuruluşlarda görev yapmış emekli diplomatlar, askeri personel ve devlet adamlarının konuk olarak katıldığı programlarda, Türk Dış politikasının karar süreci, geçmişte alınmış önemli kararların arkasında yatan gerçekler, uluslararası gelişmelerin basına yansımamış bölümleri gibi konuların ele alınması ve Türk Diplomasi Tarihi konusundaki önemli konularda tarihe not düşülmesi amaçlanmaktadır.

Proje hakkında detaylı bilgiye;

<https://commonhorizon.kapadokya.edu.tr/> adresinden ulaşabilirsiniz.

17 Nisan 2026**Prof. Dr. Hasan Ali KARASAR**

Prof. Dr. Hasan Ali Karasar halen Kapadokya Üniversitesi rektörü ve Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümünün öğretim üyesidir. Daha önce Atılım Üniversitesi (2013-2017) ve Bilkent Üniversitesi (2003-2013) Uluslararası İlişkiler Bölümlerinde çalışmış, Merkezi Asya ve Avrasya ağırlıklı dersler vermiştir. Kuruluşundan itibaren Bilkent Rusya Araştırmaları Merkezi Genel Sekreterliğini yapmıştır. (2005-2013) Ayrıca Ankara merkezli düşünce kuruluşu Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi'nin Orta Asya masası başkanlığını yürütmüştür. (2003-2005) 1996 yılından bu yana düzenli olarak AGİT seçim misyonları çerçevesinde Avrasya'da demokratikleşme ve seçim süreçlerini takip etmiştir. Avrasya ve Merkezi Asya tarihi, politikaları konularında başta Türkiye olmak üzere, Rusya Federasyonu, Kazakistan, Özbekistan, Macaristan, Japonya ve ABD'de arşiv çalışmalarında bulunmuştur. 1990'lı yılların başından itibaren çalışmalarını Merkezi Asya'nın tarihi, siyaseti, etnik ve dini meseleleri konuları ve Türk-Rus ilişkileri ekseninde sürdüren Karasar, Central Asian Survey, Europe Asia Studies ve Cornucopia gibi çeşitli dergilerde araştırmalarını yayınlamıştır. Eski Sovyet Merkezi Asya'sı, Kafkasya ve İdil-Ural bölgelerinde saha tecrübeleri bulunan Karasar, İngilizce ve Rusça bilmektedir.

Prof. Dr. Mehmet Seyfettin EROL

Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden 1993'de mezun oldu. Boğaziçi Üniversitesi'nde 1995'de Yüksek Lisans çalışmasını tamamlayan Erol, 2005 yılında Ankara Üniversitesi'nde yaptı. 2009'da "Uluslararası İlişkiler" alanında doçent ve 2014 yılında da Profesörlük unvanlarını aldı.

Uzmanlık alanları, "Jeopolitik", "Kriz Yönetimi", "Güvenlik", "Türk Dış Politikası" ve "Türk Dünyası" olan Prof. Erol'un, bu konularda çok sayıda bilimsel makalesi ve kitabı bulunmaktadır.

Avrasya Dosyası, Karadeniz Araştırmaları, Gazi Akademik Bakış, Bölgesel Araştırmalar Dergisi, Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları dergileri editörlükleri ile TRT, Kanal A ve BBN Türk'te radyo-televizyon programları yapan, Türkiye'nin önde gelen dergi ve gazetelerinde köşe yazarlığı yapan-görüşleri yayımlanan Prof. Erol, bu çalışmalarından dolayı 2007'de Türk Dünyası Yazarlar ve Sanatçılar Vakfı (TÜRKSAV) "Türk Dünyası Hizmet Ödülü", 2015'de Türkiye Yazarlar Birliği (TYB) "Basın-Fikir Ödülü" başta olmak üzere çok sayıda ödüle layık görülmüştür.

Ufuk, Ankara ve Gazi Üniversitelerinde dersler veren Prof. Erol, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İİBF Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde öğretim üyesi olarak akademik çalışma-

larını devam ettirmektedir. Türkiye'nin önde gelen düşünce merkezlerinde (ASAM, SDE, GSAM, USGAM) uzman ve kurucu başkan olarak görevler üstlenen Prof. Erol, 2016'dan bu yana Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) Kurucu Başkanı olarak bu alandaki faaliyetlerini devam ettirmektedir.

Prof.Dr. Şafak OĞUZ

2019 yılında Doçentlik ve 2024 yılında Profesör unvanını alan Prof.Dr. Şafak OĞUZ, Türk Silahlı Kuvvetleri'ndeki (TSK) 23 yıllık hizmetinden sonra 2021 yılında emekli olmuştur. Görevi esnasında Birleşmiş Milletler (BM) ve Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO) bünyesinde de çalışan OĞUZ, Kitle İmha Silahları, Terörizm, Uluslararası Güvenlik, Uluslararası Örgütler ve Barış ve Çatışma Çalışmaları konularında çalışmalar yapmaktadır. Prof.Dr. Şafak OĞUZ, halen İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesinde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. İyi derece İngilizce ve Almanca bilmektedir.